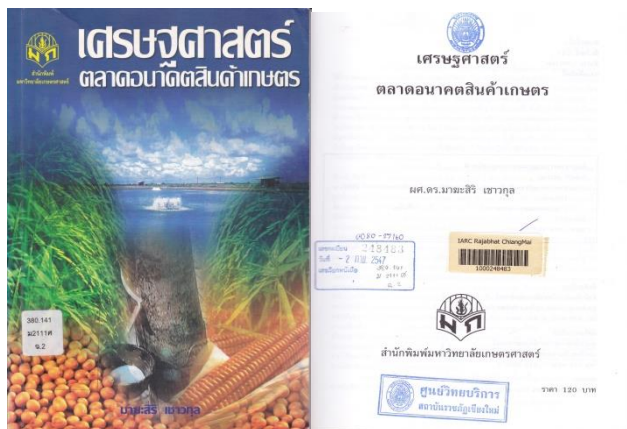

เศรษฐศาสตร์ตลาดอนาคตสินค้าเกษตร

เขียนโดย : ผศ.ดร.มาฆะสิริ เชาวกุล

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทวิจารณ์หนังสือ

โดย

สุรพันธ์ ดวงทิพากร

เสนห์ ใจสิทธิ์

องค์การบริหารส่วนตำบลมะขามหลวง

หนังสือเล่มนี้ มีจำนวน 150 หน้า จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพมหานคร ราคา 120 บาท

มาฆะสิริ เชาวกุล ขบการศึกษา วท.บ (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2519
พบ.มพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) 2522 ปี พ.ศ. 2526-40 เป็น
อาจารย์ประจำภาควิชา เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี พ.ศ. 2531 ถึงปัจจุบัน เป็น
อาจารย์ประจำภาควิชาพาณิชยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย นเรศวร

หนังสือเรื่อง เศรษฐศาสตร์ตลาดอนาคตสินค้าเกษตร เขียนโดย มาฆะสิริ เชาวกุล อาจารย์
ประจำมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตีพิมพ์ครั้งแรก ธันวาคม 2541 หนังสือเล่มนี้นอกจากผู้เขียน

19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต้องการที่จะใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนให้กับ นักศึกษาระดับปริญญาโทแล้ว ผู้เขียนยังต้องการที่จะให้ทางผู้นำทางด้านการเกษตรและพ่อค้าในระดับท้องถิ่น ตลอดจนผู้ที่สนใจซึ่งเขาเหล่านั้นยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่เป็นจำนวนมาก โดยโครงสร้างของหนังสือเล่มนี้ประกอบไปด้วยเนื้อหาทั้งหมด 9 บท ซึ่งประกอบไปด้วย บทนำ บทที่ 1 กล่าวถึงการตลาดสินค้าเกษตร นอกจากจะบอกถึงความหมายของการตลาดแล้ว ยังวิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาของภาคการเกษตรอีกด้วย บทที่ 2 กล่าวถึงที่มาและสาเหตุของการเกิดตลาดอนาคตที่สำคัญของโลก บทที่ 3 และ 4 กล่าวถึงรายละเอียดตลาดอนาคตโดยทั่วไปเปรียบเทียบต่าง ๆ และวิธีการดำเนินการซื้อขายสินค้าเกษตรในอนาคต ลักษณะตัวสัญญาและประเภทของสินค้าที่จะซื้อขายในอนาคต บทที่ 5 กล่าวถึงความสัมพันธ์ของราคาสินค้าในปัจจุบันและราคาในอนาคตเพื่อเป็นพื้นฐานในการพยากรณ์ราคาในอนาคตได้ บทที่ 6 เป็นการเสนอแนวทางการพยากรณ์วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานถึงอุปสงค์และอุปทานที่มีผลต่อดัชนีราคาตามฤดูกาล บทที่ ๗ เป็นการวิเคราะห์ราคาด้านเทคนิค เหมาะสำหรับบุคคลที่ต้องการใช้ประโยชน์จากตลาดอนาคตในการเก็งกำไรเป็นหลัก บทที่ 8 กล่าวถึงการใช้ประโยชน์จากตลาดอนาคตในการประกันความเสี่ยงด้านราคา สามารถแก้ปัญหาเรื่องความเสี่ยงในด้านของราคาด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพากรัฐ บทที่ 9 เสนอวิธีการเข้าไปดำเนินธุรกิจในตลาดอนาคตอีกวิธีหนึ่ง ที่เรียกว่า “สปรด” ซึ่งจะต้องเข้าใจกลไกของราคาในตลาดอนาคตด้วยตนเองด้วย บทสรุป ซึ่งเนื้อหาแต่ละบทมีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

สรุปสาระสำคัญของเนื้อหาดังนี้

บทที่ 1 เนื้อหาในบทนี้ผู้เขียนหนังสือได้อธิบาย ความหมายของการตลาด ว่าเป็นในเรื่องของการพัฒนาสินค้าทางการเกษตรโดยบอกว่าส่วนมากจะมุ่งเน้นการพัฒนาการผลิตมากกว่าการพัฒนาทางการตลาด แต่ผู้เขียนลืมนึกไปว่ามันมีความผิดพลาดตั้งแต่กระบวนการคิดริเริ่มในการที่จะปลูกหรือผลิตพืชผลทางการเกษตรเสียด้วยซ้ำไม่มีการจำกัดพื้นที่หรือจำนวนผู้ที่จะปลูกพืชในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจริงแล้วภาครัฐ ก็จะมีการแก้ไขปัญหาราคาพืชผลเป็นปีต่อปีอยู่แล้วแต่เป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุแบบไม่ยั่งยืนมากกว่า

บทที่ 2 เนื้อหาในบทนี้ผู้เขียนได้บอกถึงที่มาของตลาดอนาคตว่าเกิดในเมืองชิคาโก มลรัฐอิลลินอยส์ ประเทศอเมริกา มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าทางการเกษตรกันแบบ ซื้อตัวสินค้าล่วงหน้ากันโดยตรงกับคู่ค้า แต่จริงๆแล้วการเกิดขึ้นของตลาดอนาคตนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ของประเทศ

ใดๆก็ตามทั่วโลกที่มีการผลิตและขยายผลผลิตทางการเกษตร ส่วนที่ผู้เขียนได้ระบุว่าเมื่อปี พ.ศ.2522 ได้มีตลาดซื้อขายล่วงหน้าเกิดขึ้นในประเทศไทย โดยมีธุรกิจที่มีชื่อว่า คอมมอดิตีส์ ยีนจตทะเลเบียน บริษัท ผ่าน กรม. เกิดขึ้นมาแล้วนั้น แต่ผู้เขียนก็มาระบุอีกว่าปี พ.ศ. 2523 บ.คอมมอดิตีส์ ได้มีการ โกงเงินมัดจำลูกค้าและหนีออกนอกประเทศ และบอกว่า ปี พ.ศ.2522 มีการยกเลิก พรบ.เนื่องจากมีการคัดค้าน และยุบสภาในที่สุด ทำให้สับสนว่าประเด็นไหนเกิดขึ้นก่อนหรือหลังจึงอาจทำให้ผู้สับสน

บทที่ 3 เนื้อหาในบทนี้ผู้เขียนได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของตลาดอนาคตนั้น ประกอบด้วย วัตถุประสงค์หลักของตลาดอนาคต คือต้องการให้สมาชิกได้รับความเท่าเทียมและเกิดความยุติธรรม ในการดำเนินธุรกิจกับตลาดอนาคตโดยจัดสถานที่และออกกฎระเบียบและเงื่อนไขต่างๆเพื่อออกมาควบคุม นั้น ผู้เขียนไม่ได้ระบุเลยว่าสมาชิกที่เป็นเกษตรกรตัวจริงนั้น แทบจะไม่ค่อยได้ผลประโยชน์ จากการก่อตั้ง ตลาดอนาคตสินค้าเกษตรเลย เพราะกฎระเบียบโดยส่วนมากจะเอื้อแก่ คนที่มีเงินทุน และนักธุรกิจ บริษัทที่เป็นตัวแทนจัดการเรื่องขายฝากสินค้า และนักเก็งกำไรมากกว่า

บทที่ 4 ผู้เขียนได้พูดถึงเกี่ยวกับเรื่อง สิ่งที่ควรทราบในสัญญาอนาคตนั้น ในส่วนของผู้ซื้อขายตัว สัญญาอนาคตจะต้องมีเงินฝากส่วนเล็กน้อยให้กับบริษัทตัวแทนการค้า ร้อยละ 5-10 ของมูลค่าสินค้า และบริษัทผู้ค้าก็จะต้องมีเงินฝากส่วนเล็กน้อยให้แก่สำนักหักบัญชี ร้อยละ 5-10 ของมูลค่าสินค้า เช่นกัน แล้วสินค้าประเภทไหนที่จะต้องเรียกเงินส่วนเล็กน้อยที่ ร้อยละ 10 ไม่ระบุให้ชัดเจนไปเลย ในส่วนของคุณสมบัติของสินค้าที่จะนำมาซื้อขายในตลาดอนาคตนั้น ทางผู้เขียนก็ไม่ได้ระบุให้ชัดเจน ไปเลยว่าสินค้าประเภทนั้นๆสามารถเก็บรักษา ได้นานเท่าไร กี่วัน กี่เดือน ควรระบุให้ชัดเจนเป็น กรอบเพื่อให้ผู้ค้าจะได้ทราบและนำมาคำนวณต้นทุนต่างๆตลอดจนค่าความเสี่ยงในโครงสร้างเพื่อกำหนดราคาเปิดในตัวสัญญาอนาคตได้

บทที่ 5 ผู้เขียนได้พูดถึงเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ของราคาสินค้าแล้วนั้น ทางผู้เขียนได้แบ่ง ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ลักษณะความแตกต่างของเวลา,สถานที่ และรูปแบบของสินค้า แต่ผู้เขียนลืม ในส่วนของคุณภาพของสินค้าและปริมาณ ก็มีส่วนในการกำหนดราคาของสินค้าในอนาคตด้วย ส่วน เบสิส เป็นความแตกต่างของราคาในตลาดปัจจุบันและตลาดอนาคตที่มีความผันผวนค่อนข้างมากและ ไม่สามารถควบคุมได้เช่นกัน

บทที่ 6 การพยากรณ์ราคาด้วยวิธีวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานแล้วนั้น ทางผู้เขียนได้อธิบายว่า ราคาสินค้านั้นถูกกำหนดด้วยอุปทานและความต้องการที่จะบริโภคสินค้านั้นๆ(อุปสงค์)แต่ยังมีหลัก ของ TAG ที่ได้กำหนดตัวแปรที่มีผลกระทบต่อราคาสินค้า คือ ปริมาณของสินค้าที่สามารถทดแทนกัน

ได้และรายได้ยอดขายสุทธิ โดยผู้เขียนได้ยกตัวอย่างของการชำแหละเนื้อวัวและเนื้อสุกร ในราย 3 เดือนและรายได้สุทธิ มาพิจารณาเปรียบเทียบกัน แต่อย่าลืมว่าสินค้าทั้งสองอย่างที่กล่าวมานั้น คือ เนื้อวัวและเนื้อสุกร จะต้องนำข้อมูลแยกเป็นในส่วนของแต่ละพื้นที่และต่างศาสนาของประเทศ เอามาเปรียบเทียบกัน เนื่องจากบริบทของแต่ละพื้นที่และศาสนามีความต้องการบริโภคที่แตกต่างกัน

บทที่ 7 การวิเคราะห์ราคาทางด้านเทคนิคผู้เขียนได้แนะแนวทางในการปิดราคาตลาดว่าถ้ากรณีราคาตลาดอนาคตมีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์ราคาที่ต่ำลงอย่างต่อเนื่องให้ผู้ค้ารีบปิดราคา เพราะราคาปิดตลาดอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์ติดต่อกัน 2 ครั้ง แสดงว่าแนวโน้มราคาเริ่มเปลี่ยน นี่คือสัญญาณให้เปิดตัวสัญญาขายถึงแม้ราคาที่ยขายจะไม่ใช่ว่าราคาที่สูงที่สุด อย่ามัวเสียใจว่าน่าจะขายก่อนหน้านี้ มัวลังเลแต่ผู้เขียนไม่มีวิธีแนะนำที่ไม่ให้ผู้ค้าขาดทุนเลยเสียทีเดียว

บทที่ 8 การประกันความเสี่ยงด้านราคานั้นผู้เขียนได้แนะนำหลักการต่างๆในการประกันความเสี่ยงของผู้ค้าเช่นการทำประกันความเสี่ยงของราคาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยให้ทำประกันกำหนดให้ครอบคลุม เช่นจะส่งมอบสินค้า เดือน กันยายน ก็ควรที่จะประกันความเสี่ยงเดือน ตุลาคม เป็นต้น แต่กรณีเป็นเกษตรกรโดยตรงบางที่รู้ว่าจะขายสินค้าในช่วงเดือนนั้นๆแล้วเพื่อที่ราคาช่วงนั้นจะไม่ทำให้ขาดทุน แต่ตัวเกษตรกรไม่สามารถทำได้เนื่องจากมีตัวแปรในเรื่องของต้นทุนที่ไปกัหนัยมีธนาการมานั้นถึงกำหนดชำระด้วย ทำให้จำเป็นต้องขายสินค้าก่อนในช่วงที่ราคาไม่สูง นี่ต่างหากที่เป็นปัญหาของเกษตรกรที่ผู้เขียนไม่ได้ให้ความสำคัญ

บทที่ 9 การคำนวณหลักการของความแตกต่างของราคาที่เรียกว่าสเปรด คือการเปิดรับซื้อและขายตัวสินค้าอนาคตทั้งคู่ในคราวเดียวกันนั้น และได้แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ สเปรดระหว่างเดือนส่งมอบ สเปรดระหว่างตลาดอนาคตและสเปรดระหว่างสินค้าหลักและสินค้าที่เกี่ยวข้องหรือทดแทนกันได้นั้น ผู้เขียนได้ระบุเวลาพิจารณาความแตกต่างของราคาสินค้าเกี่ยวข้องกันนี้ จะพิจารณาของเดือนที่จะส่งมอบในเดือนเดียวกันในแต่ละสินค้า แต่ก็บอกอีกว่าไม่จำเป็นที่จะเลือกเดือนเดียวกันก็ได้มันทำให้เราสับสนว่าตกลงจะให้เลือกวันส่งมอบเดือนเดียวกันหรือไม่อย่างไรจึงจะดีต่อราคาสินค้าของเรานั่นเอง

หนังสือเล่มนี้ทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงตลาดสินค้าทางการเกษตรและการวิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาภาคการเกษตร ได้ทราบที่มาของตลาดอนาคตที่สำคัญของโลกทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจของสาเหตุของการเกิดขึ้นของตลาดอนาคตที่สำคัญของโลก เพื่อที่จะนำไปประยุกต์กับการดำเนินธุรกิจกับตลาดอนาคต เช่นเรื่องกฎระเบียบต่างๆของผู้ค้าในอนาคต ตลอดจนประเภทของ

สินค้าในอนาคต และทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ในด้านราคาสินค้าเป็นการนำหลักทางด้านเศรษฐศาสตร์มาใช้อธิบายเชื่อมโยงราคาสินค้าในปัจจุบันและในอนาคตได้ จะใช้เป็นพื้นฐานในการพยากรณ์ราคาสินค้าในอนาคตได้ และได้มีการแนะนำวิธีหาดัชนีราคาจากอุปสงค์และอุปทานของสินค้าตามฤดูกาลอีกด้วย นอกจากนี้มีการเสนอแนวทางวิเคราะห์ราคาด้านเทคนิคเหมาะสำหรับตัวบุคคลที่ต้องการเก็งกำไรจากตลาดอนาคตเป็นหลัก นอกจากนั้นยังสามารถใช้ประโยชน์จากตลาดอนาคตในการประกันความเสี่ยงด้านราคา การเรียนรู้ถึงวิธีการประกันความเสี่ยง ทำให้เกษตรกรและผู้ดำเนินธุรกิจด้านการเกษตรสามารถแก้ปัญหาด้านราคาได้ด้วยตนเองและไม่ต้องพึ่งพารัฐ มีการสอนให้เข้าไปดำเนินธุรกิจในตลาดอนาคตได้ด้วยวิธี สเปรด ซึ่งผู้ที่สนใจวิธีนี้ไปใช้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจเรื่องของความสัมพันธ์ของราคาได้เป็นอย่างดี ไม่เพียงแต่เข้าใจในเรื่องของราคาสินค้าในปัจจุบันและอนาคตได้เป็นอย่างดีแล้วนั้น แต่ต้องเข้าใจความสัมพันธ์ของราคาในตลาดอนาคตได้ด้วยตนเองด้วย ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเป็นอีกชิ้นหนึ่งของการพัฒนาการตลาดสำหรับตลาดสินค้าเกษตรของไทยในอนาคต

แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจารณ์มองเห็นว่าผู้เขียนได้เน้นเปิดประเด็นภาพรวมเกี่ยวกับการราคาสินค้าเกษตรในอนาคต ที่เอื้อต่อระบบนายทุนหรือธุรกิจเสียเป็นส่วนใหญ่ ฟันธงที่เป็นตัวเกษตรกรส่วนน้อยมากที่จะเข้าถึงระบบตลาดสินค้าเกษตรในอนาคต เพราะติดตรงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ได้จำกัดสิทธิ์และคุณสมบัติของตัวเกษตรกรเอง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องเงินทุน องค์กรความรู้ต่าง ๆ เช่น หลักการของ TAG และอุปสงค์ อุปทาน ของราคาสินค้าในปัจจุบันและอนาคต เป็นสิ่งที่เข้าใจค่อนข้างยาก ซับซ้อนที่จะเข้าไปในระบบของตลาดสินค้าอนาคตนั้นค่อนข้างเป็นไปได้ยากมาก

ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงมีประโยชน์และเหมาะที่จะใช้เป็นแนวทางของการนำไปใช้หรือปฏิบัติสำหรับกลุ่มนักเก็งกำไร นักธุรกิจมากกว่าเพราะเนื้อหาจะเป็นค่อนข้างแบบวิชาการเสียส่วนใหญ่ แต่ก็ต้องมีการศึกษาอย่างถ่วงถ่วงและรอบรอบก่อนที่จะตัดสินใจทำธุรกิจ ด้านสินค้าเกษตรในอนาคตต่อไป

References

มาฆะสิริ เชาวกุล. (2541). *เศรษฐศาสตร์ตลาดอนาคตสินค้าเกษตร*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.